

Fotó: OSZK

Jó szívvel és tisztelettel

– konferencia Bényei Miklós emlékére

Dr. Bényei Miklós éveken keresztül a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese volt, neki köszönhető a Debreceni Egyetemen 1989-ben elindult informatikus könyvtáros szak beindításának előkészítése. Az előző év júliusában elhunyt könyvtáros-történészre emlékeztek a Debrecenben megrendezett konferencián.

A május 9-én rendezett esemény délelőttjén sorra érkeztek a vendégek a Debreceni Akadémiai Bizottság Székházába. A Bényei Miklós arcképével díszített plakát hirdette az előcsarnokban, hogy ezt a napot a könyvtárosszakma egyik ikonikus alakjának szentelték, nem egészen egy évvel a halála után.

Az eseményen ott voltak a régi munkatársak, családtagok, pályatársak, tanítványok, tisztelői a Debreceni Egyetem különböző karairól, és más egyetemek, városok, könyvtárak és könyvtáros szervezetek tagjai. A megjelenők felülmúlták a várakozásunkat mind létszámban, mind személyekben.

Bényei Miklósnak rendkívül hálás a magyar könyvtárügy. Ezt szerettük volna kifejezni, amikor felmerült 2023 novemberében az ötlet, hogy a Magyar Könyvtárosok Egyesülete három szekciója, a Bibliográfiai Szekció, a Helyismereti Könyvtárosok Szervezete és a Hajdú-Bihar Megyei Szervezet közösen rendezze meg a neki ajánlott emlékkonferenciát. Azt is szeretnénk volna, hogy legyen egy maradandó, tárgyasult emlék is erről az eseményről, ezért megkerestük dr. Virágos Mártát, a Gerundium egyetemtörténeti folyóirat szerkesztőségi bizottságának tagját, és megállapodtunk egy emlékkötet megjelentetésében is, a Gerundium különszámaként. A konferencia további szervezői és támogatói voltak a Debreceni Egyetem Informatikai Kara és a Debreceni Egyetem

Egyetemi és Nemzeti Könyvtára, a Méliusz Juhász Péter Könyvtár, a Debreceni Egyetem Professzori Klub és a Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB). A szervezést 2023 novemberétől egy háromfős csapat vitte végig. Az arculati elemek elkészítését, a könyvkiállítást és a vendégfogadásban való részvételt a DEENK munkatársai biztosították.

A konferencia a köszöntőiben dr. Páles Zsolt a DAB házigazdájaként idézte fel dr. Bényei Miklós alakját, dr. Virágos Márta a konferencia levezető elnökeként köszöntötte a vendégeket, és volt pályatársaként emlékezve Bényei Miklórra nyitotta meg a konferenciát, Karácsony Gyöngyi pedig az első debreceni informatikus könyvtáros évfolyam tagjaként emlékezett arra, hogy milyen volt Bényei Miklós tanítványaként tanulni Debrecenben.

Az esemény délelőtti szakaszában Bényei Miklós élete elevenedett fel több szempontból. Elsőként Pogány György emlékezett rá *Bényei Miklós és az olvasás* címmel megtartott előadásában. Önéletrajzi írását áttekintve mutatta be, hogyan vált Bényei Miklós értelmiségivé, olvasó emberré, aki mindig is rajongásig szerette a könyveket, és egy életre hivatása maradt az olvasás népszerűsítése. Megtudtuk, milyen könyveket olvasott gyerekként, amelyek hatottak rá, és milyen élményt adtak neki újra ezek a művek, már felnőttként újraolvasva őket.

„Az előző év júliusában elhunyt könyvtáros-történészre emlékeztek a Debrecenben megrendezett konferencián”

Bakos Klára a Magyar Könyvtárosok Egyesülete volt elnökeként emlékezett Bényei Miklósnak az egyesületben és az országos könyvtárügyben betöltött szerepéről. Felelevenítette, mennyi újítást, megvalósult projektet köszönhet a könyvtárosszakma Bényei Miklósnak. Kitért a szervezetek alapítására és azokban betöltött tisztségeire, és azokra az ötletekre, inspiráló tevékenységeire, amik Bényei Miklóstól származva másokat ösztönöztek a magyar könyvtárügy előremozdítására.

Dr. Bényei Miklós oktatói munkásságáról ketten is megemlékeztek. Dr. Kiszl Péter az ELTE-vel való kapcsolatát mutatta be. Bényei Miklós nemcsak tanított az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetében, hanem az ELTE Irodalomtudományi Doktori Iskolájában is tag volt mind témavezetőként, mind opponensként, bizottsági tagként. Dr. Gilányi Attila a debreceni informatikus könyvtáros szak alapításának körülményeit idézte fel az 1980-as évek végéről és azt, hogy milyen szerepe volt az alapításban Bényei Miklósnak, és mennyire komolyan vette a képzés innovatív, informatikai tartalommal való megtöltését.

A délelőtti megemlékezéseket Mennyeiné Várszegi Judit zárta, aki Bényei Miklósnak a Helyismereti Könyvtárosok Szervezetében betöltött szerepét mutatta be több fótón keresztül, ahol láthattuk derűs és komoly arcait is. Tanár Úr szeme a szigorúnak tűnő tekintetből is mindig kedvesen, megnyugtatóan, bizalmat sugárzóan csillogott. Szép emlékeket idézett fel mindannyiunkban az előadás.

A délután folyamán tudományos és szakmai előadások hangzottak el Bényei Miklós szakterületeiről. Helytörténet területén dr. Tóvári Judit az *Egy kevésbé értékelt helytörténeti forrás, a röplap újjáéledése a digitális korban* címmel megtartott előadásában arra emlékeztetett mindenkit, hogy az efemer dokumentumokban mekkora lehetőség rejlik, és ehhez mit tehetnek

hozzá a kutatók, ami előreviszti egy-egy hely történetének kutatását. Aki ismerte Tanár Urat, tudja, hogy ezt a munkát milyen alázattal, tisztelettel, szeretettel lehet végezni.

Kovács-Sós Anita *Innovatív fejlesztések a Helytörténeti Gyűjteményben* című előadása Bényei Miklós szellemi örökségét, szeretett helyismereti gyűjteményének mai köntösben való továbbélését prezentálta. Az előadásból megtudtuk, hogyan zajlik ma a Méliusz Juhász Péter Könyvtár helytörténeti anyagának digitális gyűjteménybe szervezése, milyen munkamegosztásban dolgoznak, hogyan folyik ma a lapok szemlézése, feltárása és publikálása modern módszerekkel, modern környezetben. Pogányné dr. Rózsa Gabriella *Az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ és az orvos-egészségügyi könyvtárak* című könyvtártörténeti előadása a trianoni békediktátum miatt elvesztett orvosi könyvtárakat mutatta be. A témának opponense volt Bényei Miklós, aki már akkor méltatta annak hiánypótló jellegét. Az általános gyűjtőkörű közkönyvtárakról ugyanis készültek felmérések, összeírások, de egy-egy szakterület szakkönyvtáiról csak nagyon hiányos ismeretek állnak rendelkezésre.

Dr. Vass Johanna *Díjak és kitüntetések: a művelődéstörténet jellemző, a könyvtár-tudomány lehetséges entitásai* című előadása Bényei Miklós egy másik fő könyvtártudományi működési területének, a bibliográfiai munkának egy modern kérdésébe engedett bepillantást. Hiánypótló lenne, ha a könyvtárosok felvállalnák a díjak, kitüntetések nyilvántartását, annak elnevezéseinek mint kitüntetett hozzáférési pontoknak a gondozását, hiszen a tudásunk, az eszközeink megvannak hozzá. Bényei Miklós fő kutatási területe történelemtudományban a reformkori magyar

politika, politikusok voltak, főként a Bihar vármegyei történések. Petró Leonárd történészként ugyanezt a korszakot kutatja. *A kőszívű ember a történész szemével* című előadásában a Bényei Miklós által kutatott korszak egyik legendás alakjának, Tisza Lajosnak az életét elevenítette fel, és ismertetett olyan irodalmi párhuzamokat Arany és Jókai művei kapcsán, ahol Tisza Lajos életének bizonyos mozzanatai megörökítésre kerültek. A romantika korába kalauzoló előadás méltó és regényes lezárása volt a konferenciának.

Dr. Bényei Miklósról jó szívvel és tisztelettel emlékszik az egész magyar könyvtárügy, nemcsak iskolaalapítóként, hanem országos jelentőségű szaktekintélyként is. Az előadások hűen tükrözték, milyen emlékeink vannak Bényei Miklósról mint emberrel és mint izzig-vérig könyvtárosról. Alapos, szakmailag kiemelkedő, kiváló előadásokkal nyűgöztek le az előadók, mindegyiken átsütött a Bényei Miklós iránti tisztelet és szeretet. Szervező társaimmal együtt bízom benne, hogy ezzel a jó hangulatú konferenciával méltóan tudunk megemlékezni szeretett tanárunkról.

Takácsné Bubnó Katalin

„Dr. Bényei Miklósról jó szívvel és tisztelettel emlékszik az egész magyar könyvtárügy, nemcsak iskolaalapítóként, hanem országos jelentőségű szaktekintélyként is”